

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 15 sierpnia 2010 r.

**Pan
lek. wet. Jarosław Nestorowicz
Graniczny Lekarz Weterynarii
w Koroszczynie**

LLU-4101-06-08/2010
P/10/147

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Granicznym Inspektoracie Weterynarii w Koroszczynie, zwanym dalej „Inspektoratem”, kontrolę zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen na drogowym przejściu granicznym w Kukurykach (Koroszczynie) i na kolejowym w Terespolu (Kobyłanach).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym 7 czerwca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami, ocenia wykonywanie przez Granicznego Lekarza Weterynarii obowiązków granicznej kontroli weterynaryjnej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości polegały na:

- przekazywaniu ze zwłoką do laboratoriów zewnętrznych pobranych próbek od przesyłek wjeżdżających na terytorium Polski/UE;
- nieterminowym przekazaniu Wojewodzie Lubelskiemu rocznego sprawozdania z realizacji zadań przez GrLW za 2009 r.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Granicznego Inspektoratu Weterynarii do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem epizootycznym kraju, ponieważ:

- wchodzące w skład Inspektoratu posterunki weterynaryjnej kontroli granicznej w Koroszczynie i Kobylanach zostały przygotowane w sposób nie budzący zastrzeżeń o czym świadczy Decyzja Komisji Europejskiej nr 2001/881/WE z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie ustalenia wykazu punktów kontroli granicznej zatwierdzonych do celów przeprowadzania kontroli weterynaryjnych zwierząt i produktów odzwierzęcych sprowadzanych z państw trzecich oraz uaktualnienia szczegółowych przepisów dotyczących kontroli przeprowadzanych przez ekspertów Komisji². Zostały one pełni wyposażone w pomieszczenia, urządzenia i sprzęt niezbędny do przeprowadzania granicznych kontroli weterynaryjnych. Stan techniczny wszystkich obiektów przeznaczonych do kontroli produktów przeznaczonych do spożycia przez ludzi (HC) i nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (NHC), a także pomieszczeń do kontroli i badania zwierząt oraz pasz jest bardzo dobry, zabezpieczony zgodnie z wymogami i potrzebami służb weterynaryjnych,
- wdrożone zostały szczegółowe procedury kontrolne wpływające, na jakość dokonywanych inspekcji, w tym m.in. normujące zasady:
 - pobierania prób do badań monitoringowych pasz,
 - pobierania krwi od zwierząt nieparzystokopytnych,
 - dokonywania odpraw koni,
 - funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt (RASFF),
 - dokonywania kontroli otrzymywania potwierdzeń przesyłek nadzorowanych,
 - przeprowadzania kontroli fizycznej produktów,
 - zgłaszania towarów do weterynaryjnej kontroli granicznej,
 - prowadzenia badań monitoringowych produktów HC,
 - postępowania w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwalczanej z urzędu na przejściu granicznym w Koroszczynie i w Kobylanach.

Ponadto, Graniczny Lekarz Weterynarii (GrLW) wdrożył w życie plan zabezpieczenia przeciwepizootycznego w przypadku wystąpienia choroby zakaźnej u zwierząt na terenie

² Dz. U. UE. L. 01. 326. 44 ze zm.

przejścia granicznego oraz plan gotowości na wypadek podejrzenia wystąpienia na granicy choroby z wykazu „A” Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt.

2. GrLW wywiązywał się z nałożonych zadań i prawidłowo przeprowadzał kontrolę przesyłek wprowadzanych z państw trzecich na terytorium Polski/UE. W badanym okresie przeprowadzono ogółem 7.333 kontroli weterynaryjnych przesyłek na wwozie. Z tego: 660 dotyczyło transportu żywych zwierząt, 3.496 mięsa i produktów pochodzenia zwierzęcego, natomiast 3.177 pasz. W 7.274 przypadkach (99,2%) kontrole te zakończyły się wynikiem pozytywnym, tj. inspektorzy weterynaryjni nie stwierdzili nieprawidłowości. W 59 z nich (0,8%) stwierdzono nieprawidłowości, które wynikały, m.in. z braku zgodności produktów z informacją zawartą w towarzyszącym przesyłce świadectwie weterynaryjnym, albo nieprawidłowym wzorem świadectwa weterynaryjnego, braku numeru świadectwa, daty jego wystawienia lub kwalifikacji osoby wystawiającej dokument. Zakwestionowane przesyłki (59) zostały odesłane do kraju ich pochodzenia (tj. nie wpuszczono ich na terytorium Polski/UE).

3. Przestrzegano ograniczeń wwozu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, wynikających z aktualnej sytuacji epidemiologicznej i epizootycznej. W latach 2007-2009 ograniczenia te były wprowadzone głównie decyzjami Komisji Wspólnot Europejskich i dotyczyły zakazów przemieszczania zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego w związku z występowaniem chorób zakaźnych, w tym: pryszczycą, pomorem świń oraz tzw. ptasią i świńską grypą. Przeprowadzona w toku niniejszej kontroli analiza dokumentacji 40 przesyłek nie wykazała naruszenia ograniczeń wwozu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego. Ponadto we wszystkich analizowanych przypadkach kontrolowano tożsamość przesyłek oraz dokumenty im towarzyszące (w tym: świadectwa weterynaryjne, listy przewozowe), a także dokonywano kontroli fizycznej przewożonych produktów zgodnie z przepisami ustaw: z dnia 23 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej³ oraz z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt⁴.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację zapisów porozumienia zawartego 27 marca 2009 r. pomiędzy Naczelnikiem Urzędu Celnego w Białej Podlaskiej a Granicznym Lekarzem Weterynarii w Koroszczynie w oparciu o przepisy § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 marca 2007 r. w sprawie warunków i sposobu

³ Dz. U. Nr 165, poz. 1590 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.

współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej z organami celnymi⁵. Przeprowadzane były kontrole w zakresie prawidłowości nadawania przez funkcjonariuszy celnych przeznaczenia celnego przesyłkom, wynikające z postanowień art. 6 i 7 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 136/2004 z dnia 23 stycznia 2004 r.⁶. Graniczny Lekarz Weterynarii skontrolował dokumenty zgłoszeniowe z wybranych losowo 153 dni (53 w 2007 r., 50 w 2008 i 50 w 2009 roku). Na podstawie raportów z tych kontroli Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że funkcjonariusze Oddziału Celnego w Koroszczynie dokonali kontroli 48.084 pojazdów (25.391 z towarem), a do kontroli weterynaryjnej skierowali 837 z nich (w tym 648 podlegających i 187 niepodlegających takiej kontroli). Jednak nie skierowali do kontroli weterynaryjnej czterech przesyłek podlegających takiej kontroli, z tego: 1 w 2007 r., 2 w 2008 r. i 1 w 2009 r. W każdym przypadku stwierdzenia, że służby celne nie skierowały przesyłki do weterynaryjnej kontroli granicznej, GrLW informował Kierownika Oddziału Celnego w Koroszczynie. Pozytywnie oceniono zorganizowanie przez GrLW szkolenia dla funkcjonariuszy celnych w zakresie prawidłowości kierowania przesyłek do weterynaryjnej kontroli granicznej.

5. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań za 2009 r. Graniczny Lekarz Weterynarii przekazał Wojewodzie Lubelskiemu w dniu 17 marca 2010 r., tj. 17 dni po terminie określonym w art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie⁷. W przypadku pozostałych sprawozdań i informacji wywiązał się z obowiązków określonych w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2004 o Inspekcji Weterynaryjnej⁸ i w terminie, (tj. do dnia 30 marca każdego roku) przekazywał Głównemu Lekarzowi Weterynarii informacje z realizacji zadań Granicznej Inspekcji Weterynaryjnej. Również terminowo przekazywał Głównemu Lekarzowi Weterynarii miesięczne sprawozdania z importu zwierząt i produktów, a także miesięczne, półroczne i roczne sprawozdania z kontroli dobrostanu zwierząt, importu produktów rybołówstwa z Federacji Rosyjskiej oraz importu zwierząt i produktów oraz miesięczne, półroczne i roczne sprawozdania z realizacji planu badań kontrolnych w kierunku pozostałości chemicznych i biologicznych w produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego przywożonych z krajów trzecich.

⁵ Dz.U. Nr 77, poz. 519

⁶ ustanawiającego procedurę kontroli weterynaryjnej we wspólnotowych punktach kontroli granicznej dotyczącą produktów przywożonych z państw trzecich (Dz. U. UE. L. 04. 21. 11 ze zm.)

⁷ Dz. U. Nr 31, poz. 206.

⁸ Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842 ze zm.

6. Pozytywnie oceniono pobieranie przez GrLW próbek do badań organoleptycznych i laboratoryjnych od przesyłek wjeżdżających do Polski/UE. W latach 2007-2009 pobrano ogółem 398 takich próbek, z tego: 151 od żywych zwierząt, 195 od mięsa i produktów pochodzenia zwierzęcego oraz 53 od pasz. W dwóch przypadkach wynik przeprowadzonego badania przez laboratoria zewnętrzne (tj. Zakład Higieny Weterynaryjnej w Warszawie i Laboratorium Diagnostyki Serologicznej Państwowego Instytutu Weterynarii w Puławach) był ujemny, tj. w jednym przypadku stwierdzono podwyższony poziom rtęci w próbce pobranej w dniu 13 czerwca 2009 r. od filetów z okonia przewożonych z Rosji przez polski obszar celny do Niemiec (0,789 mg/kg, podczas gdy dopuszczalny poziom wynosił 0,5 mg/kg) oraz w próbce krwi pobranej do badań w kierunku nosaczyny, w dniu 23 stycznia 2008 r. od konia rzeźnego, przewożonego z Białorusi do Polski. GrLW podjął przewidziane procedurami działania po otrzymaniu wyników ujemnych badań, tj. niezwłocznie (w tym samym dniu) poinformował Głównego Lekarza Weterynarii oraz zamieścił stosowną informację w Systemie Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF). W pozostałych przypadkach wyniki przeprowadzonych badań były dodatnie.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia nieterminowe przekazywanie przez GrLW pobranych próbek do badań do laboratoriów zewnętrznych. I tak, pobrane w dniu 23 stycznia 2008 r. próbki krwi od 3 koni rzeźnych do badania w kierunku niedokrwistości zakaźnej koni i nosaczynie przekazano do laboratorium w Puławach w dniu 7 marca 2008 r., tj. po upływie 42 dni. Podkreślić należy, że wynik badania krwi pobranej od jednego z tych koni był ujemny w kierunku nosaczyny, tj. przewlekłej zakaźnej i zaraźliwej choroby zwierząt nieparzystokopytnych wywoływanej przez pałeczki nosaczyny.

W ocenie NIK, zwłoka w przekazaniu tych próbek do badania, mogła przyczynić się do stworzenia potencjalnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów, albowiem mięso z ubitego konia miało być przeznaczone do spożycia przez ludzi.

Stwierdzono również, że próbki pobierane przez GrLW od produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do spożycia przez ludzi (w 3 przypadkach na 15 zbadanych) zostały przekazane do badania do laboratoriów zewnętrznych, po terminie określonym w Instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWbip.600/1/08 z dnia 21 stycznia 2008 r. w sprawie zakresu i sposobu realizacji krajowego programu badań kontrolnych substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych w produktach pochodzenia zwierzęcego, przywożonych

z krajów trzecich na terytorium Unii Europejskiej. Zwłoka w ich przekazaniu wynosiła odpowiednio: 1, 12 i 26 dni po terminie.

Nie stwierdzono przypadków odesłania przez specjalistyczne laboratoria zewnętrzne, przekazanych im przez GrLW próbek. Przesłane próbki spełniały warunki badania, tj. były pobrane we właściwej ilości, były odpowiednio zapakowane, nie były rozmrożone.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) niezwłoczne przekazywanie do laboratoriów zewnętrznych pobranych do badania próbek krwi od zwierząt i próbek pobranych od produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
- 2) terminowe przekazywanie Wojewodzie Lubelskiemu rocznej informacji o swojej działalności.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.